

СТРУКТУРА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Братченко Л.Є.

Криворізький державний педагогічний університет, кафедра соціології та економіки, старший викладач

Пенсійне забезпечення є гарантією матеріального забезпечення для непрацездатних громадян та непрацездатних осіб похилого віку. Саме пенсія стає основним джерелом їх існування.

Проблеми пенсійного забезпечення завжди були в центрі уваги філософів, політологів, соціологів та економістів.

Проблемам розвитку та функціонування пенсійної системи присвячені дослідження М. Туган-Барановського, Б. Гаврилишина, Е. Лібанової, С. Мочерного, О. Усенка, А. Федоренка та інших, а також зарубіжних авторів: У. Беверіджа, К. Еклунда, Л. Ерхарда, Дж. М. Кейнса, Г. Мюрдаля, Д. Рікардо, В. Роїка, П. Самуельсона, В. Сенчагова, А. Сміта, В. Фішера та ін. Проте, незважаючи на значну кількість наукових досліджень з цієї проблематики, вона залишається актуальною.

Історія пенсії сягає корінням углиб століть. Ще у I столітті до н. е. Юлій Цезар запровадив державне забезпечення військових після завершення служби.

Уперше слово «пенсія» (від латинського *pension* – виплата) з'явилося в документах Паризької рахункової палати за часів правління Людовика XI (в другій половині XV сторіччя) і стосувалося сум, які щорічно виплачувалися першому камергеру англійського короля Едуарда IV Вільяму Гастингсу та іншим лондонським сановникам. Ці виплати не мали ніякого відношення до пенсій у сучасному розумінні – їх радше можна кваліфікувати як хабар (підкуп).[1]

Із розвитком держав змінювалася й ідеологія пенсії: у минулому вона була символом привілеїв та обраності, пізніше набула ширшого соціального

значення. Протягом майже двадцяти століть держави забезпечували людей, які завершили державну та військову службу, землю і грошовими коштами.

Вперше солідарна державна пенсія для всіх працюючих була запропонована канцлером Німеччини Отто фон Бісмарком у 1889 році. У 1909 році її впровадили Великобританія та Австралія. Сполучені Штати Америки прийшли до державної пенсійної системи в 30-ті роки ХХ століття, а СРСР у 1956 році надав народу право на отримання пенсії за віком.

Недержавні пенсійні фонди з'явилися з початку ХVІІІ століття. Перший пенсійний фонд, організований за принципом «зароби собі на пенсію сам», було створено в Англії, згодом такий фінансовий інструмент прийшов до царської Росії, де називався «касою».

В сучасних ринкових умовах господарювання для суспільства головним є те, за рахунок чого буде відбуватись пенсійне забезпечення та наскільки ефективно будуть працювати державні та недержавні пенсійні фонди (НПФ).

Сьогодні національні моделі пенсійного забезпечення класифікуються за наступними ознаками:

I. За особливостями формування фінансових ресурсів:

1) Солідарні системи пенсійного забезпечення, коли працівники та роботодавці здійснюють трансферти між поколіннями, тобто формують фінансові ресурси для фінансування пенсій.

2) Накопичувальні системи пенсійного забезпечення, полягають у накопиченні працівником фінансових ресурсів на особовому рахунку протягом трудової діяльності.

II. За структурною побудовою:

1) Державне пенсійне забезпечення (соціальна допомога, мінімальна пенсія, базова пенсія).

2) Недержавне пенсійне забезпечення.

III. За стратегіями виділяють:

1) Солідарна стратегія пенсійного забезпечення.

2) Накопичувальна стратегія пенсійного забезпечення.

3) Змішана стратегія пенсійного забезпечення. [2]

Треба зауважити, що сьогодні всі розвинуті країни знайшли розумний компроміс між державною та приватною пенсіями у вигляді збалансованої трирівневої системи. Кожна держава вибудовує власну модель пенсійної системи з урахуванням своїх національних особливостей, при цьому пропорції недержавної пенсії в пенсійній системі поступово збільшуються.

Розглядаючи пенсійну систему України в сучасному вигляді треба зазначити, що вона започаткована в січні 2004 року і містить у собі відносини по формуванню, призначенню і виплаті пенсій в трирівневій пенсійній системі.

Перший рівень - солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (далі - солідарна система), що базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Другий рівень - накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (далі - накопичувальна система пенсійного страхування), що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді або у відповідних недержавних пенсійних фондах - суб'єктах другого рівня системи пенсійного забезпечення та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат на умовах та в порядку, передбачених законом.

Третій рівень - система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення.

Отже, перший та другий рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Другий та третій рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему накопичувального пенсійного забезпечення. [3]

Дослідження показують, що світ уже давно користується такими накопичувальними можливостями - це індивідуальні пенсійні рахунки і система недержавного пенсійного забезпечення. Суть її в тому, що людина працює і з доходів відраховує кошти на особисті рахунки, і ці відрахування може робити або сама людина, або її роботодавець. І коли людина йде на пенсію — отримує звідти гроші. [4]

Переваги накопичувальної системи очевидні, оскільки гроші на індивідуальних пенсійних рахунках «працюють», стаючи капіталом для майбутнього пенсіонера (або існуючого), бо інвестуються у різні сфери економіки, збільшуючи кожного року накопичення.

На сьогодні в Україні функціонують лише перший і третій рівні. Проте, третій рівень (добровільне недержавне пенсійне забезпечення) не є ефективним та не користується довірою громадян України. Причинами такого розвитку подій є: по-перше, низький реальний дохід працюючих українців, якщо не сказати більше – критичний і, по-друге, українці не мають довіри до недержавних пенсійних фондів.

Щоб запрацював третій рівень системи НПФ, необхідний правовий захист з боку держави для пересічного українця, який є його клієнтом, контроль з боку держави щодо гарантії виплат НПФ коштів своїм членам (або їх родинам) та ефективна робота усіх сфер суспільного виробництва України.

Список літератури:

1. Пенсійна реформа в Україні: напрями реалізації (колективна монографія) / за ред. Е.М. Лібанової. — К.: Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України. — 2010. — 270 с.

2. Чернявська О. В. Класифікація національних моделей пенсійного забезпечення: зарубіжний досвід та вітчизняна практика. - [Електронний ресурс] / О. В. Чернявська, О. А. Горбунова – Режим доступу до ресурсу: http://www.economy.in.ua/pdf/2_2013/)

3. Стаття 2. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні.- [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.google.com/url?>

4. Як і де накопичити на майбутню пенсію: альтернатива державним "подачкам".- [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://24tv.ua/ukrayina_tag1119

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ЗМІСТ ТВОРІВ ПЕЙЗАЖНОГО ЖАНРУ В ЖИВОПИСІ США НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Будко К.О.

Київський університет імені Бориса Грінченка , кафедра
образотворчого
мистецтва, магістр
kalinae996@gmail.com

Становлення пейзажного жанру в США та його розвиток до сьогодення сприяло поширенню різноманітних течій та напрямків. Пейзажисти працюють у різних стилях. Все більше сучасних американських художників демонструють свої роботи на міжнародній арені мистецтва. Проте теоретична складова даного явища є мало дослідженою у науковому просторі України. Беручи до уваги мистецькі нарботітки сучасних американських пейзажистів, можна відмітити те, що не є дослідженою ідейно-філософська та культурно- історична складова багатьох творів пейзажного мистецтва сучасних художників, їх змістовний зв'язок із роботами засновників пейзажного жанру. Саме тому залишається актуальним більш глибоке вивчення даного питання.

З огляду на те, що ця тема є малодослідженою на території нашої країни, для її вивчення залучено власні сайти сучасних американських художників, проаналізовано їх мистецькі нарботітки. Також було розглянуто експозицію